

Казки для дівчаток

Юліанка, чи дерев'яне чудо

Юліанка, чи дерев'яне чудо Був, де не був, був десь на світі — сам не знаю де — один пан. Коли умирала жона сього пана, то так наказала своєму газді, що аби лиш тоді оженився, коли цей перстень (бо дала йому перстень) підійде котрій жінці на палець.

Ходить той пан по світу, кожній жінці парує на палець перстень, але ні одній не годиться. Мав сей пан одну красну дівку на ім'я Юліанка. Закликав її і каже:

— Ану дай свій палець, чи не підійде тобі. Надів їй на палець перстень — і підійшов.

— Ну,— каже,— тепер мусиш за мене піти, мені за жону бути.

Вона дуже не хотіла за вітця свого йти, бо боялася гріха. Та її отець дуже на неї напивав, що мусить йому за жону бути. Прийшов час іти вінчатися. Каже вона своєму вітцю:

— Так, я піду вам за жону, коли ви мені справите таке плаття, щоб було, наче звізди.

Справив їй отець, та вона і тепер не хотіла іти. Але тиснув на неї дуже отець, що мусить іти.

— Ну, справте мені таке плаття, як місяць. Справив отець і таке. І знову не хотіла іти вінчатися, і каже:

— Справте мені таке світле плаття, як сонце. Справив отець і таке. Видить вона, що інакше не вийде, мусить за свого вітця йти. Пішла до одної хижки і дуже почала молитися, аби її земля примкнула, бо вона ніяк не хотіла йти за свого вітця. Молиться вона там у хижці, молитися.

Загойкує на неї отець:

— Юліанко, Юліанко, ходи, бо уже перший раз дзвонить!

— Чекайте, хай обуюся.

А вона вже по кісточки у землі була. Земля уже її пожирала.

Вона із своїм вітцем справила і одне дерев'яне плаття. Загойкує на неї отець другий раз:

— Юліанко, Юліанко, ходи, бо вже другий раз дзвонить!

— Чекайте, хай собі штрімфлю зав'яжу. А вона вже по коліна в землі була. Загойкує на неї в третій раз:

— Юліанко, Юліанко, ходи, бо вже втретє дзвонить. Вона вже до опаски в землі була. Загойкує на неї четвертий раз:

— Юліанко, Юліанко, ходи, бо вже зараз із церкви підуть.

— Чекайте, хай на собі кестемен зав'яжу.

Вона таки цілком пропала у землю.

Уже не годен був далі її отець чекати, зайшов до хижі, де вона убиралася, і видить, що її нема.

Відразу знав він, що вона пішла на другий світ.

Як туди ішла, вона забрала з собою всі плаття — таке, як звізди, як місяць, як сонце, і дерев'яне.

Прийшла вона на другий світ. Там убралася в дерев'яне плаття і найнялася до одного пана

служити. Усе вона лиш у дерев'яному платті ходила. А другі спрятала у маштальню, під валов.

У того пана був один син. Сей панів син раз затіяв бал. На сей бал лагодилися і декотрі служниці того пана. Просилася і Юліанка у пані, аби її пустила на бал. Каже їй пані:

— Іди ти, дерев'яне чудо! — Бо так її там назвали за те, що усе в дерев'яному платті ходила.— Тебе там треба? Таж усі б пани звідти повтікали, так би тебе напудилися.

Другі служниці наладилися, красно причесалися, убралися у красні плаття, а до неї лиш на сміх говорили. Пішли служниці на бал, а вона дома зосталася, лягла собі спати. Як служниці порозходилися, вона встала, красно причесалася, дерев'яне плаття скинула з себе. Пішла у маштальню і вийняла звідти те плаття, що таке було, як авізди. Убралася і пішла на бал. А коли вона убиралася, се усе видів кочіш, .та не показував, що видить.

Прийшла на бал, там її зараз ухопив іграти того пана син, де вона служила. Фурт іграв, ні з ким не хотів, лиш із нею. Коли уже знала, що час би додому йти, одпросилася у того молодого урфії, що лиш на час вийде. Урфій її пустив. Вийшла вона, сказала:

— Сперед мене видно, позад мене темно! Та так і стало: сперед неї видно було, а позад неї темно. Прийшла у маштальню, те плаття зняла з себе і спрятала назад під валов. Дерев'яне взяла на себе і пішла до кухні спати. І тепер те все кочіш видів, але не казав нічого. Прийшли служниці і почали їй говорити:

— Ти лиш спиш, дерев'яне чудо. А ми таку одну кіша-сонку виділи, що таке плаття мала, наче звізди, красне. Та й із нашого пана сином іграла — нікому другому не хотів її дати.

— Добре мені і так,— сказала вона.

На другу ніч знову був бал. Служниці ладяться, рихтуються, а вона собі нічого. Вона вже не йшла проситися у пані на бал. Лягла собі спати. Як служниці розійшлися, вона схопилася з постелі, красно причесалася. Пішла у маштальню, вийняла з-під валова таке плаття, наче місяць. Дерев'яне скинула, взяла на себе те плаття і пішла. Кочіш і тепер усе видів.

Прийшла на бал. Тільки її увидів той урфій, зараз її узяв у танок. Уже не хотів її із своїх рук пустити. Коли уже знала, що час би додому йти, знову якось одфіглювалася од того урфія, щоб її пустив на час. Вийшла на двір, там сказала: «Сперед мене видно, позад мене темно!» Знову так сталося. Прийшла у маштальню, скинула місячне плаття, а дерев'яне взяла на себе. І тепер кочіш це видів, та нічого не казав.

Пішла у кухню, лягла собі спати, аби ніхто не знав, іще і не подумав собі, що вона десь із дому ходила. Прийшли служниці з балу і почали їй хвалитися, що тепер така і така кішасонка була на балу, що таке плаття мала, наче місяць, і панів син усе з нею грав, а потім десь так пропала, що ніхто не знав, куди ділася.

— Добре мені і так! — сказала вона.

На третю ніч знову затіяв той панів син бал, бо дуже йому жаль було за нею. Дуже рад би був її видіти.

Служниці знову лагодилися на бал, а вона нічого не ладилася, а лягла спати. Коли ж служниці порозходилися, вона встала, причесалася, пішла у маштальню і вийняла те плаття, що таке було, як сонце. Дерев'яне скинула і взяла на себе те, і з тим пішла на бал. І це кочіш видів.

Прийшла туди, де був бал; не встигла поріг переступити, та уже її ухопив у танок той урфій. Межи танком урфій стягнув із пальця золотий перстень і натягнув їй на палець. Коли знала, що час їй додому йти, вирвалася од урфія, вийшла, сказала «сперед мене видно, позад мене темно». Тоді уже надармо її шукав той урфій, бо за нею дуже велика темнота була. Пішла у маштальню, там скинула те плаття і взяла на себе дерев'яне. Прийшла до кухні і лягла собі спати. Кочіш і тепер те все спостерігав.

Прийшли додому служниці і кажуть їй:

— Пропала б ти, дерев'яне чудо! Ми сії ночі таку кішасонку виділи, що таке плаття мала, наче сонце. Нашого пана син усе іграв з нею, стягнув із пальця золотий перстень і їй натягнув, а вона ще й утікла.

— Добре мені і так,— сказала вона.

Та урфій, як прийшов додому, то дуже розхворівся, так, що і з постелі не вставав. Дуже йому тяжко було за нею. Ось прийшов до нього кочіш і каже:

— Паночку, я би вам дещо оповів, та не смію.

— Лиш кажи, не бійся нічого! — притис його дуже.

— Ну,— каже,— та кішасонка, що грала з вами,— дерев'яне чудо. Я видів, коли убиралася у ті плаття.

За те, що оповів, заплатив йому той урфій. Наказав, аби йому ніхто не ніс їсти, лиш дерев'яне чудо. Дуже за се розсердилися служниці, що вже не вони, а дерев'яне чудо має їсти нести. Несе вона їсти та й упустила золотий перстень у таріль. Молодий урфій поїв, увидів перстень та каже:

— Чи ти то зі мною іграла?

— Я — ні! — відповіла вона.

— Ну, не говори зайве, а йди та візьми на себе те плаття, бо кочіш видів тебе, коли убиралася.

Пішла, узяла на себе плаття. Прийшла до урфії. Каже їй урфії:

— Ну, саме ж така була. Тепер мусиш мені бути жоною.

— Я буду, але лиш так, що ніколи ніякого жебрака на ніч не приймете.

Він пообіцяв, що не прийме. Вони повінчалися. В рік народила вона двох хлопців, таких, що золоте волосся мали. В той день, уже так пополудні, прийшов один жебрак і припрошується на ніч. Той пан його прийняв.

А сей жебрак таки її отцем був — і він доти молився, доки його земля не пожерла. Так він прийшов на той світ.

По вечері полягали спати. Як усі поснули, він, той жебрак, узяв ніж і порізав тих дітей. І ніж заклав їй у руки, ніби вона порізала.

На другий день рано устав молодий пан, пішов до постелі, хотів порадуватися дітьми, та видить, що діти мертві обое, а у неї в руках ніж.

— Що з нею робити? Озався тоді той жебрак і каже:

— Живу таки в пекло везти її з дітьми.

— Та хто її повезе? — звідуються од нього, того жебрака, її газда.

— Я її повезу.

Дали йому, аби віз. Положили дітей на возик, та й вона мусила йти. Прийшли до пекла, каже їй її отець:

— Ну, сідай, хай тебе вкину!

— Але перший раз покажіть, як сідати, бо я ніколи не пробувала.

Сів він у возок і показує їй: от так, от так, от так, от так! Вона похилилася і трутила його, туди у пекло; він лиш заgrimів.

Взяла дітей на руки і йде. Прийшла в один ліс, увиділа там криницю. «Ну,— думає собі,— тут хоч вимію своїх дітей, а тоді он там десь заgreбу». Вимила одне, воно ожило, вимила друге, і те ожило. Дуже вона зраділа, що її діти ожили. Так вона звідти не йде нікуди, лиш туди ходить.

Одного разу зайшов у той ліс її газда із фощтером на вадаску. Увидів фощтер її і каже:

— Онде, пане, ваша жона!

— Точно така, лиш що діти живі. Підійшли ближче. Звідуються у неї її газда:

— Що ти тут ходиш? Чи ти моя жона, чи ні?

— Я,— каже.

— Та як діти ожили?

Вона тоді все йому розказала, що то не вона дітей порізала, а той жебрак. Як його трутила і як діти ожили.

— Та й той жебрак,— каже,— мій отець. За те сердиться на мене, бо не стала йому жоною.

Тоді він узяв її назад, додому. Може, і днесь газдують, коли не померли.